

РЕЦЕНЗИЯ

От доц. Мирян Стефанов Мирянов, Национална Художествена Академия,
Професионално направление 8.2 – Изобразително изкуство, външен член за НБУ

Дисертацията е на Румен Атанасов Кожухаров, докторант на самостоятелна подготовка в докторската програма „Визуално-пластични изкуства“ в НБУ, професионално направление 8.2 – Изобразително изкуство. Темата на дисертационния труд е „Изобразителното изкуство и предметно-материалната среда“. Научен ръководител е доц. Михаил Чомаков.

Дисертационният труд се състои от 238 страници текст, използваните литературни и електронни източници са 346, 3 приложения със 151 изображения, библиография, приложен е автореферат и електронно копие на диск (CD).

1 Кратко представяне на кандидата

Докторантът Румен Атанасов Кожухаров е роден през 1990 год. Средното си образование завършва в езиковата гимназия „Св. Наум“ с английски и френски езици. Висше образование завършва с две бакалавърски програми през 2012 год. – „Интериорен и пространствен дизайн“ и „Живопис и стенопис“. През 2014 год. завършва две магистърски програми – „Пространствен дизайн“ и „Изящни изкуства“ в НБУ. През 2015 год. завършва в НХА магистърска степен „Стенопис“. Печели 6 различни конкурса като през 2014 год. е избран за „Най-добър студент на 2014-та“ в НБУ. Води пет различни курса през 2015 – 2018 год. Участва в над 20 различни проекта в различни области, като в 6 от тях е куратор. Има 6 самостоятелни изложби – 2013, 2014, 2015 и 2018 год. Участва в 27 общи изложби.

Докторантът работи с 13 от необходимите за един проектант програмни продукти. Член е на СБХ в секция „Живопис“ от 2018 год.

2 Актуалност на проблема

Актуалността на темата избрана за дисертационния труд на Румен Атанасов Кожухаров е обусловена от недостатъчното изследване в научната литература на връзката между изобразителното изкуство и предметно-материалната среда. Това е първо по рода си за България по-цялостно изследване. Има изведени авторски възгледи спомагащи доказването на изложените тези.

3 Степен на познаване на проблема и творческа интерпретация на литературния обзор

Темата на докторанта е дисертабилна и интересна за целите на изобразителното изкуство и дизайна и намира пътеки между различни видове изкуства. Основната цел е да представи и систематизира влиянието на живописата, стенописа и скулптурата върху съвременната предметно-материална среда, архитектура и дизайн.

4 Първа глава – Композиране на предметно-материалната среда чрез основните средства на абстрактното и пространствено мислене и връзката им с изящното изкуство.

Тук е отбелязан приносът на Василий Кандински насочил творчеството си към изчистване и опростяване на изображенията, лишавайки се от образа, за да даде път на себеизразяването, а не на прекалената конкретика. За него е важно да се даде на емоцията фактическо изражение на впечатлението си в съответния артефакт на художественото чувстване. Художникът е посредник на комуникацията между зрител и представените художествени образи. Обърнато е внимание на различните изкуства с техните специфични „езици“, които са различни и същевременно еднакви, разделени и неразривно свързани.

Разгледана е абстрактната форма на комуникацията в пътните знаци. Знакът се разглежда като феномен в интелектуалната човешка култура. Разгледано е знаковото въздействие в автомобилния дизайн. Анализирани са проектирането на формите в автомобила – Шевролет, Ферари, БМВ, Мерцедес Бенц и др. Интересен пример е трансформацията на телефона във времето и превръщането му в знак в съвременната форма.

Композицията – елементът, различаващ художественото произведение от всичко останало. Мостовите между абстрактното възприятие и себепознанието. Интересен е анализът на различията в композицията между Европа и Америка при композирането на предметно-материалната среда. Разликата е в школите и културните различия. Анализирани са четирима автори базиращи се на основните четири правила синтезирани в началото на XX век – контраст, повторение, подравняване, групиране. Авторите са Филип Старк, Майлс Ред, Джофри Брадфилд и Джеймс Търел.

Изследването на композиционната проблематика продължава в проучването на 10 различни заведения в САЩ и 10 в Европа. Обърнато е внимание на основополагащите елементи на рисунката, стенописа, мозайката и скулптурата, които спомагат за развитието на чувството за понятност в превърналите се в норма абстрактни мотиви. Докторантът пояснява значимостта на живописата, стенописа, скулптурата, графиката и различията между тях.

Показана е нуждата от дизайнерска намеса и мястото ѝ в обществото в момента. Представена е връзката между дизайна и изящното изкуство и техните разлики в тиражирането и предназначението на обектите.

5 Втора глава – Постиженията на абстрактното изкуство от периода на модернизма и тяхното влияние в развитието на изкуството и дизайна днес

Разгледани са основните течения на модернизма и влиянието им върху формообразуването. Преглеждат се автори от архитектурата, дизайна и скулптурата вдъхновени от модерното изкуство. Прогнозирано е бъдещо по-ясно отражение в предметно-материалната среда.

В първа точка са отбелязани най-значимите и характерни способности от кубизма, футуризма, супрематизма, конструктивизма.

Във втора точка са разгледани автори запечатали художествения изказ в своето творчество – Даниел Либескинд и Заха Хадид (архитекти), Жорж Брак и Пикасо (кубизъм), Крис Бенгъл (продуктов дизайнер).

В трета точка са разгледани четири актуални движения от изящното изкуство – стакизъм, супер плоско изкуство, супер строук изкуство и изкуство на отношението, движения присъщи на млади автори.

6 Трета глава

Формообразуването в автомобилен дизайн, сигнални системи, композиране

Изследвано е въздействието на изобразителното изкуство и дизайнерските течения върху формообразуването при автомобилния дизайн. Основно е разгледан конкурсът за „Автомобил на XX век“.

Като първа точка е направен исторически преглед. Разгледани са антична ера (до 1890 год.), месингова (до 1919 год.), винтидж (до 1930 год.), класическа (до 1946 год.) и модерна (до днес)

7 Изводи и приноси

- Изследвана е връзката между изобразителното изкуство и предметно-материалната среда
- Доказана е нуждата от по-широка интердисциплинарна подготовка
- Принос е разгадаването на способите на художниците при съставяне на визуална комуникация
- Принос е успешният анализ на разликите в композицията на обектите от предметно-материалната среда в Америка и Европа, което ще послужи за по-умело боравено при различни ситуации
- Принос е и ползата от материала за ученици, студенти и преподаватели за по-добро навлизане в дебрите на различните видове изкуства и тяхната различност и взаимосвързаност. Това неминуемо ще спомага за реализиране на все по-сложни идеи.

Публикации – 2 броя

1. Феноменът „Абстрактно“ – изобразително или реално, асоциации и функции в изграждането на съвременната предметно-материална среда
2. Постижения и отличителни черти на модерното изкуство. Отражението му във формообразуването на съвременната предметно-материална среда

8 Лични впечатления

Познавам Румен Кожухаров като съвестен и отговорен студент по време на следването му в НБУ, където преподавах. Впечатлен съм от неговата забележима различност от останалите студенти дължаща се на неговите многостранни интереси в

различни сфери на изкуствата. Нестандартните проекти изпълнени със забележим привкус на различни изкуства го правят автор с личен почерк и ако му се даде възможност би оставил следа в българската култура.

Като недостатък мога да отбележа недостатъчно доброто оформление на научния труд и липсата на цвят в илюстрациите, което се компенсира от предоставеното CD.

При всички случаи полезно би било издаването на научния труд със старателно оформяне и редуциране на част от материала.

9 Заключение

На основание посочените в рецензията качества на докторантския труд, правилното му структуриране и постигнатите цели, направените обобщения и изводи, считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на НБУ за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото научно жури да гласува положително и да присъди на Румен Атанасов Кожурахов образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство.

Рецензент:

/доц. Мирян Мирянов/